

ประติมากรรมร่วมสมัยในสื่อเครื่องเคลือบดินเผา

CONTEMPORARY SCULPTURE AS CERAMIC MEDIA

สมศักดิ์ เหมะรักษ์¹

Somsak Hemarak

เสกสรรค์ ตันยาภิรมย์²

Sakesan Tanyapirome

ปิติวรรณ สมไทย³

Pitiwat Somthai

วันรับบทความ : 28 เมษายน 2562

วันแก้ไขบทความ : 10 พฤษภาคม 2562

วันตอบรับบทความ : 30 พฤษภาคม 2562

บทกี่ยว

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งในงานวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์ศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา : รูปแทนมนุษย์ที่สะท้อนสังคม ผ่านธาตุพื้นฐานทั้ง 4 ในระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์และการออกแบบ มุ่งศึกษารูปแทนมนุษย์ที่เกิดขึ้นในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา โดยเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผานับจากอดีตที่มีการพบเห็นอย่างต่อเนื่อง

ประติมากรรมที่แสดงออกในรูปแทนลักษณะของมนุษย์ในการสื่อความหมายสามารถพบเห็นได้ในสื่อหลาย ๆ ประเภท และในสื่อเครื่องเคลือบดินเผาที่น่าสนใจ และมีความเป็นเฉพาะด้านในการทำการศึกษา รวมทั้งยังมีอายุยาวนานนับจากยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ซึ่งทั้งนี้ยังมีการศึกษาผลงานที่ถูกสร้างสรรค์ในลักษณะที่เป็นผลงานรูปแทนมนุษย์ที่รวบรวมข้อมูลไม่เป็นวงกว้างนัก เหตุดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา แนวความคิด ทฤษฎีที่มีความเชื่อมโยงการสร้างสรรคในผลงานประติมากรรมในรูปลักษณะมนุษย์เป็นสื่อ โดยให้นำหนักไปที่ผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา โดยผู้ศึกษามีความคุ้นเคย และปฏิบัติงานในสื่อศิลปะดังกล่าว ทั้งนี้จะเป็นการนำฐานแนวคิด กระบวนแบบสร้างสรรค์ การแทนความหมายในรูปลักษณะของมนุษย์ในงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาจากศิลปินที่มีบทบาท และสร้างสรรค์ผลงานร่วมสมัยมาเป็นแนวทางในการศึกษา ที่จะสามารถนำผลจากการศึกษาเรียนรู้มาประยุกต์เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมของผู้ศึกษาอย่างเป็นระบบ ที่มีปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหาในวิถีไทยปัจจุบันผ่านรูปลักษณะบุคคล

¹นิสิตปริญญาเอก สาขาทัศนศิลป์ และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

²ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

³กรรมการ รองศาสตราจารย์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คำสำคัญ: ศิลปะร่วมสมัย (Contemporary Art) เป็นศิลปะที่มีเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาโดยยึดอยู่ในความเป็นปัจจุบัน โดยหมายรวมจากการสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่สอง เป็นผลงานที่ถูกสร้างสรรค์ตั้งแต่ปี ค.ศ.1950 เป็นต้นมา โดยเป็น ผลงานที่มีอิทธิพลทางศิลปะในยุคปัจจุบัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับทางแนวความคิดทางสังคม เศรษฐกิจ ประวัติศาสตร์ การเมือง ในลักษณะเชิงบูรณาการองค์ความรู้ต่างๆมาประยุกต์ร่วมกับสิ่งแวดล้อม ในศาสตร์และศิลป์ร่วมกัน

รูปแบบ ในงานวิจัยนี้ รูปแบบเป็นการศึกษาคุณค่าทางเนื้อหาแนวความคิด ตลอดจนผลงานดั้งเดิม แล้วมาถอดคุณค่า แทนความหมายโดยการตีความ และสื่อขึ้นมาในรูปแบบใหม่ที่มีความสอดคล้องกับคติแนวคิด สภาพแวดล้อม ใน สถานการณ์ปัจจุบัน

ธาตุพื้นฐานทั้ง 4 ในงานวิจัยนี้ ประกอบด้วย ดิน น้ำ ลม และไฟ หรือที่เรียกว่าเป็น ธาตุทั้งสี่ เป็นองค์ประกอบ สำคัญของสสารที่เชื่อมโยงกับร่างกายของมนุษย์พลังงานชีวิต และในด้านจิตวิญญาณ ธาตุทั้งสี่ยังเป็นส่วนประกอบที่ สำคัญที่เป็นพื้นฐานของการมีชีวิตที่ส่งผลให้เกิดความสมดุลย์

เครื่องเคลือบดินเผา ในงานวิจัยนี้ประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาสามมิติ มีความเกี่ยวข้องกับวัตถุดิน เนื้อดิน หิน ทอวย และแร่ธาตุต่างๆที่นำมามีส่วนร่วม ผ่านการขึ้นรูปโดยคำนึงถึงการจัดองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทางศิลปกรรม ผ่าน กระบวนการการเผาเพื่อเปลี่ยนเนื้อวัตถุดินนั้นให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นของแข็ง และมีการนำมาผ่านการตกแต่ง ด้วยวิธีการเผาเคลือบอีกครั้ง

Abstract

This article is a part of the research on ceramic creation: human representative that reflects society thru the 4-classical elements for Doctor of Philosophy Degree in the field of Visual Arts and Design by focusing on studying of human representative that occurred in Ceramic Sculpture art creation of Contemporary Art from the past until the present time which is continuously be found.

It is interesting and is of a specific science that sculpture of human representative conveying connotation can be found from various media including ceramic media. It is with intriguing to study because it is last long from the Pre-historical period. Nevertheless, there is not much wider collecting data for studying creation of human representative. Therefore, the researcher has paid interest to study the idea and related theory of sculpture artwork that convey thru human representative media by focusing on ceramic sculpture which the researcher is familiar with and obtains working experience in this field of art. The researcher has brought foundation of conceptual idea, process of creativity, implying thru ceramic sculpture in form of human representative that was created by renowned contemporary artists as the course of studying. Result of the study can be applied and adapted to develop art creation of the researcher in a systematic way that is interacted with the context of today Thai way thru human representative sculpture.

Keyword: Contemporary Art is the art that changes all the time by adhering to being at the present time which was the artworks from period of World War II ended in A.D. 1950 onwards. Such artworks have given influence to the art at present time and are in consistent with the social, economics, historical and political ideas in term of cognitive integration applied with environment.

Representative figure according to this research, it is the study of content and idea values including primitive artworks that are decrypted, interpreted and conveyed in a new way of media that is conforming to the present concept, moral precept and environment.

The 4-classical elements according to this research, it is composed of earth, water, wind and fire or so called the 4-elements. They are essential composition of human anatomy, life force and spiritual-minded that causes equilibrium of life.

Ceramic according to this research, it is 3-dimensional ceramic art creation which its material components are clay, rock, sand, and mineral/elements blend it together and then mould into shape with consideration of organizing the composition that is related to applied art. Then, it will be put thru firing process in order to change state of material component to solid object and finishing it by glazing it again.

1. บทนำ

ยุคสมัยของการสร้างสรรค์ทางศิลปกรรม มีการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับความสัมพันธ์กับคติทางวัฒนธรรม บริบทของสังคมสิ่งแวดล้อม ตลอดจนภูมิปัญญาในแต่ละพื้นที่ หรือชุมชนที่สั่งสมสืบเนื่องมาอย่างยาวนาน โดยสามารถมาประยุกต์ร่วมกันกับชีวิตประจำวันจนเกิดการสั่งสมเป็นภูมิปัญญาที่สอดคล้องตามบริบทพื้นที่นั้น และได้พัฒนาสู่เรื่องราวความก้าวหน้าสัมพันธ์กับเทคโนโลยีที่สัมพันธ์กับยุคสมัยนั้น ๆ ผลงานทางศิลปกรรมของแต่ละยุคสมัย ในแต่ละสื่อ ได้สร้างสรรค์ผลงานที่เป็นเสมือนกระจกสะท้อนวิถีชีวิตที่อยู่ร่วมของผู้คนในสังคมที่เป็นไปในแต่ละช่วงเวลา โดยงานศิลปกรรม มีความเชื่อมโยงกันกับบริบทในสังคมตามยุคสมัยนับจากอดีต และแน่นอนว่า เมื่อวิเคราะห์ผลงานทางด้านศิลปกรรมร่วมในเชิงสัมพันธ์ ผลงานทางศิลปกรรมก็สามารถสืบเนื่องในแทบทุกบริบทในสังคมร่วมสมัยนั้น ๆ ได้เช่นกัน

โดยเมื่อนับย้อนจากอดีตผลงานทางด้านศิลปกรรมที่มีการถ่ายทอดจำนวนมากที่ปรากฏในงานศิลปกรรมดังมีหลักฐานมากมายสืบเนื่องตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์เรื่อยมาจนถึงยุคปัจจุบัน คือภาพ รูปทรง หรือเรื่องราวที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ แสดงออกในรูปลักษณะของมนุษย์โดยสื่อสารออกมาเป็นทั้งผลงานจิตรกรรม ประติมากรรม ที่มีการใช้ทั้งโดยตรง และลักษณะรูปแบบในรูปลักษณะของมนุษย์ รูปร่าง รูปทรงในท่าทาง กิจกรรมของมนุษย์ กับมนุษย์ มนุษย์กับธรรมชาติ ที่จะสื่อสารทำตามธรรมชาติหรือผิดแผกจากธรรมชาติ ทั้งที่เป็นเสมือนจริง และเหนือความเป็นจริงในรูปแบบมนุษย์นั้น โดยในผลงานที่เราสามารถพบเห็นในงานศิลปกรรมที่มีรูปร่าง รูปทรงมนุษย์ได้จากทั้งหมดแหล่งอารยธรรมบนโลก โดยเนื้อหาดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ทางศิลปกรรมในที่นี้ผู้ศึกษาได้มีความสนใจในผลงานที่เป็นประติมากรรม ซึ่งก็มีการค้นพบทั้งในรูปทรงที่มีความเหมือน และมีสัดส่วนสมจริง หรือเป็นรูปทรงที่มีการมุ่งเน้นบางส่วนของร่างกาย หรือบ้างมีการเพิ่ม ลดทอน ตามจินตนาการ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการแทนความหมายที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้สร้างสรรค์หรือการสื่อสารเรื่องราวตามคติคุณนั้น สภาพสังคมนั้น ประติมากรรมซึ่งในอดีตเป็นรูปแกะสลักจากสื่อที่เป็นกระดูกสัตว์ เขาสัตว์ งานแกะไม้ จนถึงยุคสมัยที่มนุษย์เริ่มรู้จักการใช้ไฟ มาเป็นงานเครื่องปั้นดินเผาที่มีรูปแทนของมนุษย์ที่มีความใกล้เคียง หรือมีการเน้นอวัยวะบางส่วนตามคติความเชื่อ หรือในบางผลงานมีความเสมือนจริงที่ถ่ายทอดกันขึ้นมา

เมื่อได้มองผ่านในการสร้างสรรค์ทางศิลปกรรมจากอดีตจนถึงยุคร่วมสมัยในปัจจุบันการสร้างสรรค์ได้ใช้สื่อวัสดุที่มีความหลากหลาย และมีพัฒนาการของสื่อสร้างสรรค์ที่แปลกใหม่ตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทั้ง ในรูปแบบงานจิตรกรรม งานประติมากรรมหรืองานที่ใช้ในการประกอบตกแต่ง ซึ่งหนึ่งในสื่อทางศิลปกรรมที่ใช้ในการสร้างสรรค์ และมีพัฒนาการในศาสตร์เฉพาะของตัวสื่อตนเองที่มีมาอย่างยาวนานคือ “เครื่องเคลือบดินเผา” ซึ่งเราสามารถพบเจอทั้งจากสื่อในหนังสือทางประวัติศาสตร์ศิลป์ สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมไปถึงโบราณวัตถุจริงในแหล่งขุดค้นทางโบราณในแต่ละทุกมุมโลก และผลงานเครื่องเคลือบดินเผาเองยังเป็นวัตถุที่ยังคงรูปทรง หรือความสมบูรณ์ทั้งรูปทรง ร่องรอยการตกแต่งหรือแม้แต่สีเคลือบ ซึ่งเป็นคุณลักษณะเฉพาะอย่างชัดเจนโดยยากต่อการสูญสลายตามกาลเวลาที่ผ่านไปของเครื่องปั้นดินเผาเอง จึงทำให้เราสามารถเรียนรู้ ศึกษา วิเคราะห์ในเรื่องราววัฒนธรรม วิทยาการของมนุษย์จากช่วงอดีตได้เช่นกัน

ทั้งนี้ยังเป็นกระบวนการที่นำศึกษา และสามารถนำมาเป็นสื่อทางศิลปะร่วมสมัยที่มีความสอดคล้องร่วมกับการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปกรรม โดยเริ่มจากเตรียมเนื้อดินสำหรับกรับการปั้นที่มีความเป็นเฉพาะสำหรับงานปั้นแต่ละชนิดแต่ละขนาด เมื่อขึ้นรูปแล้วก็นำไปผ่านกระบวนการทางความร้อนจากเตาเผา จนทำให้เนื้อดินเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นของแข็ง และมีความคงทนต่อกรดต่อด่างเมื่อผ่านความร้อนที่อุณหภูมิที่สูงขึ้น และมากกว่าการผ่านการตกแต่งไม่ว่าจะเป็นการเคลือบสีหรือตกแต่งเคลือบด้วยวิธีการต่าง ๆ อีกมากมายจากการศึกษาทดลอง จนเป็นผลงานตามที่คุณผู้สร้างสรรค์ต้องการ ซึ่งวิวัฒนาการของเครื่องเคลือบดินเผาได้ก็มีการศึกษาและสังมองค์ความรู้ต่อเนื่องมาอย่างยาวนานดังเช่นมนุษย์ในกลุ่มโฮโมเซเปียนส์ (Homo Sapiens) ในยุคหินใหม่มีความเจริญก้าวหน้า และมีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีในงานเครื่องปั้นดินเผาที่สามารถเผาได้ในอุณหภูมิที่สูง อยู่ทางตอนใต้ประเทศจีน แถบหมู่เกาะในประเทศญี่ปุ่น และที่ราบแอ่งแม่น้ำเอมัวร์ในประเทศรัสเซีย กระบวนการ หรือวิทยาการของเครื่องเคลือบดินเผา รวมถึงของเตาเผา ส่งผลให้เกิดความแปลกใหม่ในด้านของความแข็งแรงของเนื้อวัสดุ ความสวยงามของผลงานที่สร้างสรรค์ หรือแม้กระทั่งการประหยัดพลังงานในการเผาไหม้ ในอดีตของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมโดยใช้สื่อเครื่องเคลือบดินเผาอาจพบเห็นได้ แต่ก็ยังเป็นเรื่องของลักษณะรูปแบบที่มีข้อจำกัดของเครื่องเคลือบดินเผา ทั้งในเรื่องของวัตถุดิบชนิดดินที่นำมาทำการขึ้นรูป ตลอดจนการสร้างสรรค์รูปทรงกับอุณหภูมิในเตา เรื่องของกระบวนการตกแต่ง เตาและการเผา และอื่น ๆ จึงทำให้การสร้างสรรค์งานประติมากรรมในสื่อของเครื่องเคลือบดินเผาไม่เป็นวงกว้างมากนัก จากข้อจำกัดดังกล่าว และตัวแปรที่เกิดขึ้นในกระบวนการของเครื่องเคลือบดินเผาเอง รวมถึงต้นทุนการผลิต การสร้างสรรค์ที่มีค่าใช้จ่ายสูง และมีความเป็นศาสตร์เฉพาะด้านที่ต้องอาศัยความชำนาญ และการทดลองอยู่อย่างต่อเนื่องในกระบวนการสร้างสรรค์งาน รวมถึงเมื่อกล่าวถึงเครื่องเคลือบดินเผาผู้คนทั่วไปจะนึกภาพถึงถ้วย ชาม หรือเครื่องใช้ที่มุ่งอรรถประโยชน์ต่าง ๆ ของตัวมันเอง แต่ผลงานเครื่องเคลือบดินเผาไม่น้อยที่ถูกสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองการแสดงออก หรือสื่อสารในงานศิลปะเองมาอย่างยาวนานนับจากอดีตกาลด้วยเช่นกัน จากรูปเคารพที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมในยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์ หรือจากยุคที่มีการพัฒนาวิทยาการด้านเครื่องเคลือบดินเผา ได้นำมาใช้ในการประกอบตกแต่งงานสถาปัตยกรรม หรืออย่างเช่นในช่วงยุคที่มีการปฏิเสศศิลปะตามขนบเดิมของยุคกลาง ในยุคศิลปะสมัยใหม่ (Modern Arts) ศิลปินในตะวันตกได้หันมาสนใจทดลองสื่อเครื่องเคลือบดินเผา โดยนำมาสร้างสรรค์งานทางศิลปกรรม ไม่ว่าจะเป็น ฮวน มิโร (Joan Miro) หรือ ปิคัสโซ (Picasso) และศิลปินร่วมยุคอีกหลายท่านได้สร้างสรรค์งานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาไว้อย่างหลากหลายภายใต้รูปแบบของผลงานสามมิติที่มีความสอดคล้องกับงานจิตรกรรม

ศิลปะร่วมสมัยใหม่ (Contemporary Art) มีกระแสแนวความคิดที่เด่นชัดในช่วงรอยต่อปี1960-1970 มีความใหม่ทางแนวความคิดทางสังคม เศรษฐกิจ ประวัติศาสตร์ การเมือง โดยกลุ่มแนวคิดนี้มีความเชื่อมั่นในปัญหาความคิดเสรีภาพและความหลากหลาย ที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม การผสมผสานความคิดซึ่งก็ส่งผลต่อศิลปะหลังสมัยใหม่ ที่มีการนำเสนอที่มีความหลากหลาย โดยมีตัวนำของศิลปะร่วมสมัยที่มีการใช้ฐานทางปัญญา ทฤษฎีแนวคิดเป็นตัวนำ และมีกระบวนการแบบ (style) เป็นตัวตาม และศิลปะหลังสมัยใหม่ยังมีการต่อต้านลัทธิสารประโยชน์นิยม (Functionalism) ซึ่งไม่เห็นความจำเป็นของตัวศิลปะที่ต้องใช้งานหรือเป็นประโยชน์ ศิลปะหลังสมัยใหม่อาจไม่เห็นด้วยกับการที่ศิลปะต้องเป็นสิ่งถาวร (durability) การแสดง หรือการ

เกิดขึ้นของศิลปะอาจเกิดขึ้นชั่วขณะ อาจจะถูกกลืนหายไปกับสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ศิลปะหลังสมัยใหม่อาจมีการแสดงความคิดที่เหนือวัตถุ ศิลปินมีการนำสื่อวัสดุที่หลากหลายเหมือนกับการผสมแนวคิดที่หลากหลาย ศิลปะสื่อประสม (Mixed media art) ในงานศิลปะนั้น คือ การใช้วัสดุหลากหลายชนิดผสมกัน หรือการใช้กรรมวิธีหรือวิธีการในการสร้างสรรค์ในลักษณะผสมผ่านการทดลองเพื่อมีความสัมพันธ์ และสอดคล้องกับ แนวคิดทางการสร้างสรรค์ศิลปะนั้น ด้วยฐานแนวคิด และกระบวนการแบบสร้างสรรค์ของศิลปะหลังสมัยใหม่มีความสอดคล้องกับยุคสมัยปัจจุบัน

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นรองรับในประเด็น การสร้างสรรค์ศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา : รูปสะท้อนสังคมผ่านธาตุพื้นฐานทั้ง 4 ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา แนวความคิด ทฤษฎีที่มีความเชื่อมโยงการสร้างสรรคในผลงานประติมากรรม โดยให้นำหนักไปที่ผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาที่มีการสร้างสรรค์มาอย่างยาวนานนับจากอดีต แต่ในข้อมูลดังกล่าวยังมีการศึกษา หรือการรวบรวมข้อมูลที่ยังไม่เป็นวงกว้าง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการวิจัยสร้างสรรค์ ผ่านรูปแบบศิลปะสื่อเครื่องเคลือบดินเผา โดยผู้ศึกษามีความคุ้นเคย และปฏิบัติงานในสื่อศิลปะดังกล่าว ทั้งนี้จะเป็นการนำฐานแนวคิด กระบวนแบบสร้างสรรค์ การแทนความหมายในรูปลักษณะของมนุษย์ในงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาจากศิลปินที่มีบทบาทและสร้างสรรค์ผลงานร่วมสมัยมาเป็นแนวทางในการศึกษา ที่จะสามารถนำผลจากการศึกษาเรียนรู้มาประยุกต์เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมของผู้ศึกษาอย่างเป็นระบบ ที่มีปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหาในวิถีไทยปัจจุบันผ่านรูปลักษณะบุคคล การเพิ่ม การลด การทอนเหลือเพียงสาระสำคัญของโครงร่าง หรือรูปทรงที่แสดงสัญลักษณ์นั้น โดยการนำเอาแนวคิดดังกล่าวมาเป็นแรงบันดาลใจมาใช้กับกระบวนการที่ที่มีความหลากหลายที่มีความสัมพันธ์ร่วมกันในแบบการเรียนรู้ในรูปแบบ สหวิทยาการ (Interdisciplinary) ผ่านการทดลองเชิงวิทยาศาสตร์ในการหาสัดส่วนที่เหมาะสมทั้งในเรื่องเนื้อดินขึ้นรูป กระบวนการตกแต่งก่อนและหลังการเผา สีและการเคลือบ รวมถึงการเผา เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในการแสดงออกในงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา ในแบบของผู้วิจัยที่ได้พัฒนาการสร้างสรรค์ประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาที่นำเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการสะท้อนสังคมไทยผ่านแนวคิดของธาตุพื้นฐานทั้ง 4 คือ ธาตุดิน ธาตุ น้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ โดยเป็นองค์ประกอบสำคัญของสสารที่เชื่อมโยงกับร่างกายของมนุษย์พลังงานชีวิต และในด้านจิตวิญญาณ ธาตุทั้งสี่ยังเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่เป็นพื้นฐานของการมีชีวิตที่ส่งผลให้เกิดความสมดุลย์ ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการพัฒนาการปฏิบัติการสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบในรูปแบบผู้วิจัยที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ในข้อมูลวิชาการทางด้านประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา และผลงานสร้างสรรค์ของผู้วิจัยยิ่งขึ้นในลำดับต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทำการศึกษา และวิเคราะห์ ผลงานศิลปินที่สร้างสรรค์ประติมากรรมสื่อเครื่องเคลือบดินเผาร่วมสมัยที่ผ่านการแสดงออกในรูปลักษณะแทนมนุษย์ ภายในเนื้อหาเรื่อง แนวความคิด รูปแบบในการแสดงออก และกระบวนการสร้างสรรค์ในงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา

2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ และสร้างกระบวนการความรู้ในการสร้างสรรค์ รูปแบบ เทคนิคที่มีความสัมพันธ์ในกรรมวิธีของประติมากรรมของเครื่องเคลือบดินเผาในรูปลักษณะแทนมนุษย์
3. เพื่อนำผลของกระบวนการศึกษาเรียนรู้มาพัฒนา และสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา รูปแทนมนุษย์ที่สะท้อนสังคมผ่านธาตุพื้นฐานทั้ง 4 สู่นโยบายการสร้างสรรคของผู้วิจัยต่อไป

3. ประโยชน์ของการวิจัย

- 3.1 เกิดความรู้คุณค่าทางวิชาการที่สามารถพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมในส่วนของผลงานทางประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาโดยสามารถใช้นี้เนื้อหาจากการศึกษาวิจัยในด้านสังคมศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ศิลปะ และวัฒนธรรมร่วมสมัยให้เกิดคุณค่า และประโยชน์ในการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไปได้
- 3.2 เกิดกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปกรรมในงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา ลักษณะการแสดงผลออกโดยศิลปะการจัดวางอย่างมีคุณค่าทางทัศนศิลป์ได้

4. สมบัติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความคาดหวังว่า จะเกิดการสร้างสรรค์ประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา รูปแทนมนุษย์ ในลักษณะที่มีความสอดคล้อง และปฏิสัมพันธ์กับแนวความคิดเนื้อหาในบทวิถึไทยร่วมสมัย โดยสามารถสร้างเป็นปรัชญาคำความรู้ทางด้านงานประติมากรรมร่วมสมัย และงานเครื่องเคลือบดินเผาได้

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาข้อมูลภาคเอกสารในเนื้อหาทางด้านการสร้างสรรค์ศิลปกรรมในรูปแทนมนุษย์ และเนื้อหาวิชาการทางด้านประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาร่วมสมัย และงานศิลปะจัดวาง

5.2 ขอบเขตด้านศิลปินกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้เกณฑ์วิเคราะห์ศิลปินที่สร้างสรรค์ประติมากรรมสื่อเครื่องเคลือบดินเผาจากศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ตั้งแต่ปี ค.ศ.1950 ถึงปัจจุบัน ภายใต้แนวความคิด และกระบวนการสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อศิลปะร่วมสมัย (Contemporary Art) ในงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาที่มีชื่อเสียง และได้รับการยอมรับในระดับสากลจาก หนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อองค์ความรู้ วิชาการทางศิลปะร่วมสมัย ที่ถูกกล่าวถึง และมีความถี่ในการตีพิมพ์หลายครั้ง

กลุ่มผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาที่ได้สร้างสรรค์การแสดงผลออกในรูปลักษณะมนุษย์ หรือรูปแทนมนุษย์จากกลุ่มศิลปินดังกล่าวที่ส่งผลต่อศิลปะยุคหลังสมัยใหม่โดยเป็นผลงานที่เป็นตัวแทนของศิลปินนั้น โดยตัวผลงานนั้นได้ปรากฏเมื่อการกล่าวอ้างถึง จากการตีพิมพ์ใน นิตยสาร สื่อวิชาการด้านประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาบ่อยครั้ง

โดยใช้หลักเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มศิลปินที่ใช้ในการวิจัย คือการใช้แบบสอบถามกับผู้เชี่ยวชาญในการหาความเหมาะสมของกลุ่มศิลปินที่จะใช้ทำการศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญในงานวิจัย และใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาเป็นแบบสอบถามกับผู้เชี่ยวชาญที่จะหาความเหมาะสมของผลงานที่จะเป็นตัวแทนศิลปินที่จะนำมาทำการศึกษาและสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.3 ขอบเขตด้านการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา รูปแทนมนุษย์ ภายใต้แนวความคิด รูปแทนมนุษย์ที่สะท้อนสังคมไทยผ่านธาตุพื้นฐานทั้ง 4 ในรูปแบบของการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมร่วมสมัย มีความสอดคล้องในบทวิถีไทยร่วมสมัย ที่สะท้อนวิถีชีวิต วัฒนธรรมร่วมสมัยของไทย โดยเป็นผลงานที่ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ผลงาน และพัฒนาสร้างสรรค์มาเป็นแบบของผู้วิจัย ที่มีความเหมาะสมกับการนำเสนอในนิทรรศการทางประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา

6. วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยภาคเอกสาร วิทยานิพนธ์ หนังสือ งานวิจัย บทความวิชาการ ฯลฯ ตลอดจนสื่อต่าง ๆ ในเนื้อหาประเด็นที่มีความสอดคล้องกับประติมากรรมรูปแทนมนุษย์ งานศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา ร่วมสมัย ที่สะท้อนสังคมผ่านธาตุพื้นฐานทั้ง 4 และประเด็นที่กำหนดต่าง ๆ
2. การศึกษา วิเคราะห์ ผลงานของศิลปินกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้หลักเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มศิลปินที่ใช้ในการวิจัย คือการใช้แบบสอบถามกับผู้เชี่ยวชาญในการหาความเหมาะสมของกลุ่มศิลปินที่จะใช้ทำการศึกษา และใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาจากศิลปินดังกล่าว เป็นแบบสอบถามกับผู้เชี่ยวชาญ ที่จะหาความเหมาะสมของผลงานที่จะเป็นตัวแทนศิลปินที่จะนำมาทำการศึกษาและสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการตรวจสอบคุณภาพ (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน
3. การศึกษาวิเคราะห์ การทดลองเทคนิค กลวิธีทางเครื่องเคลือบดินเผาในสัดส่วนที่มีความเหมาะสม และสัมพันธ์กับแนวความคิดการสร้างสรรค์รูปแทนมนุษย์ในงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา ร่วมสมัยในด้านแนวความคิดเชิงสัญลักษณ์ บริบทนิยม รูปลักษณะมนุษย์ในงานศิลปะร่วมสมัย
4. นำข้อมูลที่ทำการศึกษาวิเคราะห์แล้วในผลงานประติมากรรมมาหาคุณค่า การแสดงความหมายที่เชื่อมโยงกับโครงสร้างทฤษฎีเพื่อถอดรหัสแนวความคิด และกลวิธีการสร้างสรรค์
5. การร่าง และสร้างต้นแบบผลงานจากการสังเคราะห์ผลการทดลองมาสร้างสรรค์ควบคู่กับการสังเคราะห์ทางทฤษฎีองค์ความรู้
6. การดำเนินการสร้างสรรค์ในผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา
7. การนำเสนอผลการศึกษาเรียนรู้ภาคเอกสาร และนิทรรศการผลงานศิลปะกรรมสร้างสรรค์สู่สาธารณะ

7. สรุปผลการวิจัย

ผลงานประติมากรรมร่วมสมัยในสื่อเครื่องเคลือบดินเผา เป็นส่วนหนึ่งในงานวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์ศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา : รูปแบบมนุษย์ที่สะท้อนสังคมผ่านธาตุพื้นฐานทั้ง 4 ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินงานเป็น 2 ส่วนคือการดำเนินงานด้านเอกสารการวิจัย และการดำเนินงานสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา

7.1 สรุปผลการศึกษาข้อมูลด้านเอกสารการวิจัย จุดมุ่งหมายในการแสดงออกรูปแบบมนุษย์ในงานประติมากรรมร่วมสมัย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประวัติ และการสร้างสรรค์รูปแบบมนุษย์ในงานศิลปกรรมประติมากรรม และหลักการในการสร้างสรรค์งานประติมากรรม การสร้างสรรค์ กระบวนการเฉพาะในงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา ประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา ร่วมสมัย โดยผู้วิจัยได้กำหนดไว้เป็นแนวทางเบื้องต้นในการค้นคว้าภาคเอกสาร และได้ทำการประมวลผลของการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจในการแสดงออกของผลงานประติมากรรมรูปลักษณะแทนมนุษย์ ผู้วิจัยได้นำเอาทฤษฎีสัญวิทยา (Semiology) เพื่อใช้ในการศึกษาความเชื่อมโยงความหมาย การทำความเข้าใจกับความหมาย ตลอดจนกระบวนการให้ความหมายโดยทำความเข้าใจร่วมกับทฤษฎีเฮอริเมเนติกส์ (Hermeneutics) ที่ใช้ในการอธิบาย การแปลความ การแสดงออก และการตีความ ในงานวิจัยนี้เมื่อใช้ Hermeneutics เป็นเรื่องของหลักการตีความ รวมถึงวิธีวิทยาและปรัชญาอันเป็นผลจากการไตร่ตรองศึกษาเกี่ยวกับหลักการตีความ การตีความหมายโดยเฉพาะตีความตัวบท ซึ่งประยุกต์ศิลปะก็คือตัวบทหรือผลงานสร้างสรรค์ชนิดหนึ่ง และมีการเชื่อมโยงกับ ทฤษฎีบริบทนิยม (Contextualism) และทฤษฎีรูปทรงนิยม (Formalist Theory) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพื่อเป็นแนวทางในการแปลความ และการตีความในรูปลักษณะของมนุษย์

การรวบรวมข้อมูลทั้งทางทฤษฎีและข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องมาทำการวิเคราะห์ในแนวความคิด รูปลักษณะแทนมนุษย์ สัญลักษณ์ การแปลความ เพื่อเข้าสู่กระบวนการเกิดภาพร่าง และพัฒนาสู่การสร้างสรรค์ประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา รูปแบบมนุษย์ที่สะท้อนสังคม จากข้อมูลที่ทำการศึกษาเอกสารและศิลปิน ผลงานศิลปินกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นแนวทางสู่การสร้างสรรค์ของผู้วิจัยที่ได้สะท้อนแนวความคิดในรูปลักษณะแทนมนุษย์ในงานประติมากรรมต่อไป

ผลของการวิเคราะห์ภาคเอกสารในผลงานสร้างสรรค์ศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา รูปลักษณะแทนมนุษย์จากการศึกษาทฤษฎี ข้อมูลเอกสารแนวคิดที่มีความเกี่ยวข้องในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ได้นำมาใช้เป็นการวิเคราะห์ผลงานของกลุ่มศิลปินที่ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่สร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาในเรื่องรูปแบบ และเนื้อหาที่มีความเกี่ยวเนื่องกับรูปลักษณะมนุษย์ในผลงานประติมากรรมนั้นเป็นผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาที่สร้างสรรค์ตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ได้เริ่มกำหนดปี ค.ศ.1950 ถึงปัจจุบัน โดยได้มุ่งเน้นศิลปินที่มีชื่อเสียงในระดับสากลและมีบทบาทในการสร้างสรรค์ประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาที่มีอิทธิพลต่อศิลปะร่วมสมัยในปัจจุบัน โดยการศึกษาวิเคราะห์ผู้วิจัยพบว่ารูปลักษณะแทนมนุษย์ที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมาจากแนวความคิดที่เป็นผลกระทบจากสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นภายในของศิลปิน และสิ่งเร้าที่เกิดจากผลกระทบจากบริบทภายนอกของศิลปิน

ซึ่งศิลปินได้มีการพัฒนาการแสดงออกในรูปลักษณะของมนุษย์ทั้งด้านรูปแบบการนำเสนอ และแนวคิดมาจากประวัติศาสตร์ที่สร้างสรรค์ขึ้นมาก่อนหน้านี้โดยมีการแสดงออกรูปลักษณะของมนุษย์ ความงาม ความเสมือนจริงตามการลอกเลียนแบบจากธรรมชาติ เหนือธรรมชาติ หรือตามจินตนาการ คิดความเชื่อที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา และสังคมในแต่ละยุคนั้น ๆ

7.2 สรุปผลการดำเนินงานสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา รูปแทนมนุษย์ที่สะท้อนสังคม ได้ผลของการดำเนินงานที่เป็นไปในแต่ละขั้นตอนงานสร้างสรรค์ดังนี้

- การสร้างภาพร่างรูปแทนมนุษย์ในงานประติมากรรมภาพลักษณะในงานนำเสนอ โดยได้มีการกำหนดแนวความคิดที่มีการสะท้อนสังคมไทยผ่านธาตุพื้นฐานทั้ง 4 ในเชิงการเสียดสีสังคม วิถีชีวิต และการเมือง ในรูปแทนมนุษย์

- การเตรียมเนื้อดิน และการขึ้นรูปผลงานประติมากรรม โดยการใช้เนื้อดินปั้นสโตนแวร์ที่มีความเหนียวค่อนข้างมาก นำมาขึ้นรูปด้วยมือโดยการขุดดินให้เป็นแผ่นที่มีความยาวพอประมาณเชื่อมต่อกันด้วยน้ำดินที่ละชั้นตามรูปทรง และขนาดที่ที่กำหนดตามแบบร่าง ทั้งนี้มีการขึ้นรูปทีละส่วนในแต่ละชิ้นงานและนำไปเผาแยกทีละส่วน ใช้การเชื่อมต่อกันด้วยน้ำเคลือบ เนื่องจากผลงานต้องมีการขนย้ายในการนำเสนอจึงต้องทำการจัดการแยกเป็นส่วน ๆ เพื่อลดความเสี่ยงในความเสียหายของผลงาน

- การตกแต่งก่อนการเผา และการเผาดิบ มีการตกแต่งผลงานก่อนการเผาด้วยวิธีการสร้างพื้นผิวของผลงานด้วยวิธีการขูดขีดเพื่อให้เกิดร่องรอยตามความต้องการ แรกดประทับเพื่อให้เกิดพื้นผิวตามแบบแม่พิมพ์ที่กำหนด ทั้งจากเปลือกไม้ ปูน อิฐทูนไฟ และอื่น ๆ ในการสร้างร่องรอยบนผิวงานก่อนนำไปเผาครั้งแรกคือการเผาดิบด้วยเตาไฟฟ้าที่มีการเผาไล่อุณหภูมิเตาอย่างช้า ๆ เนื่องจากเป็นผลงานที่มีความหนา มีรอยการเชื่อมต่อหลายจุด และมีขนาดค่อนข้างใหญ่

- การตกแต่ง และการเผาเคลือบ มีการตกแต่งหลังการเผาด้วยการใช้สีได้เคลือบโดยทำการประยุกต์กระบวนการในงานจิตรกรรม ด้วยการระบายสี การเขียนสี การฝังสีในร่องรอยของพื้นผิวงานประติมากรรม รวมทั้งการใช้น้ำดินสีที่ผสมกับเนื้อดินขาวมาใช้ร่วม และทำการเคลือบสีทับอีกครั้งหนึ่งด้วยการใช้กาพ่นสีเพื่อให้เกิดความหนาที่เท่ากันทั่วทั้งชิ้นงาน

- ปัญหาที่พบในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา ด้วยการขึ้นรูปผลงานที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่มีการเชื่อมต่อหลายจุดเพื่อให้ได้ขนาดตามความต้องการจึงอาจเกิดการแตกร้าวเนื่องจากการเชื่อมต่อของผลงาน การเชื่อมต่อจึงต้องมีการกด การบีบ และการตรวจร่องรอยการเชื่อมต่อในแต่ละจุดอย่างละเอียด ในการตกแต่งด้วยสีได้เคลือบและการพ่นเคลือบควรทำให้เสร็จสิ้นในครั้งเดียว เพราะฝุ่น และสิ่งแปลกปลอมเมื่อติดผลงานอาจทำให้เกิดตำหนิในการตกแต่งผลงาน รวมทั้งการเคลื่อนย้ายผลงานที่ต้องระมัดระวังเนื่องจากเป็นเครื่องเคลือบดินเผาที่มีรูปทรงอาจเกิดความเสียหายจากการกระทบที่รุนแรงได้จึงจึงจำเป็นต้องมีการคลุม การใช้คนเคลื่อนย้ายร่วมกัน

8. การอภิปรายผล

การสร้างสรรคดีศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา : รูปแทนมนุษย์ที่สะท้อนสังคมผ่านธาตุพื้นฐานทั้ง 4 เป็นการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ที่ได้ทำการศึกษา วิเคราะห์ ผลงานศิลปิน ซึ่งเป็นผลงานสร้างสรรค์ประติมากรรมสื่อเครื่องเคลือบดินเผาพร้อมสมัยที่แสดงออกในรูปลักษณะแทนมนุษย์ ในเนื้อหาแนวคิด รูปแบบในการแสดงออก และกระบวนการเกิดงานสร้างสรรค์ประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา ตลอดจนการสร้างกระบวนการความรู้ในการสร้างสรรค์ รูปแบบ เทคนิคที่มีความสัมพันธ์ในกรรมวิธีของประติมากรรมของเครื่องเคลือบดินเผา นั้น ซึ่งเริ่มต้นจากการศึกษาวิจัยเพื่อการสร้างแนวคิด และรูปลักษณะกลวิธีการสร้างสรรค์ในงานประติมากรรมสื่อเครื่องเคลือบดินเผาบางประการ โดยมีการมุ่งให้เกิดกระบวนการวิจัยการสร้างสรรคดีเป็นผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา รูปแทนมนุษย์ที่มีความสอดคล้อง และปฏิสัมพันธ์กับแนวความคิดเนื้อหาในบทวิถียุทธศาสตร์ร่วมสมัยอย่างเป็นระบบขึ้นมา

ผลของการวิจัยนี้ได้หาความหมายที่ตายตัวในรูปแทนลักษณะของมนุษย์ที่เกิดขึ้นในผลงานทางศิลปกรรมที่ส่งผลงานศิลปกรรมร่วมสมัย แต่จะพบว่ารูปลักษณะของมนุษย์ที่ถูกแสดงออกมานั้นมีนัยยะสำคัญในการสื่อเรื่องราวที่เกิดขึ้น และสอดคล้องกับสังคมนั้น มีการสะท้อนเนื้อหาที่เป็นไปตามคติคิด ความเชื่อ และประสบการณ์ของศิลปิน โดยผลที่เกิดขึ้นจากการศึกษาได้เป็นแนวทางให้ผู้สนใจศึกษาต่อ ตลอดจนพัฒนางานสร้างสรรค์ทางศิลปกรรมอย่างมีเหตุผลที่เชื่อมโยงกัน จากการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำเอาทฤษฎีสัญญาวิทยา

ทฤษฎีเฮอร์แมนดิกส์ กับ ทฤษฎีบริบทนิยม และทฤษฎีรูปทรงนิยม มาทำการเชื่อมโยงกับผลงานศิลปะที่สามารถพบลักษณะสำคัญของการสร้างสรรค์ผลงาน และกลวิธีการในกระบวนการสร้างสรรค์ในผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาในงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ครั้งนี้

- การศึกษารูปลักษณะแทนมนุษย์ในงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาในผลงานของศิลปินกลุ่มตัวอย่างได้ใช้ทฤษฎีสัญญาวิทยา ทฤษฎีเฮอร์แมนดิกส์ กับ ทฤษฎีบริบทนิยม และทฤษฎีรูปทรงนิยม มาบูรณาการร่วมในการวิเคราะห์ จะพบว่ารูปลักษณะของมนุษย์ที่ถูกแสดงออกมานั้นมีนัยยะสำคัญในการสื่อเรื่องราวที่เกิดขึ้น และสอดคล้องกับสังคมนั้น มีการสะท้อนเนื้อหาที่เป็นไปตามคติคิด ความเชื่อ และประสบการณ์ของศิลปินที่เกิดขึ้น และการศึกษาการสร้างสรรคดีศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา : รูปแทนมนุษย์ที่สะท้อนสังคมผ่านธาตุพื้นฐานทั้ง 4 สามารถหาความหมายในรูปแทนมนุษย์เพื่อที่จะนำมาเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเครื่องปั้นดินเผาพร้อมสมัยได้โดยได้ทำการวิเคราะห์ในการหาความหมายตรง และความหมายแฝง ร่วมกับการวิเคราะห์ทางด้านรูปลักษณะแทนมนุษย์ที่ปรากฏขึ้นในงานศิลปกรรม ซึ่งสามารถแสดงนัยยะการแปลความหมาย แนวความคิดผ่านการแสดงสัญลักษณ์ผ่านเรือนร่างลักษณะของมนุษย์ที่มีความแตกต่างกันตามปัจเจกของผู้สร้างสรรค์ ซึ่งไม่ได้มีรูปแบบ หรือความหมายที่ตายตัว ซึ่งสามารถเชื่อมโยงเพื่อการตอบวัตถุประสงค์ในข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ได้

- ในกระบวนการในงานประติมากรรมสร้างสรรค์ของศิลปินกลุ่มตัวอย่าง ส่วนของกระบวนการในงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาด้วยการศึกษา และทำการทดลองในการหาความเหมาะสมในเนื้อดินที่เหมาะสมกับการขึ้นรูปผลงานประติมากรรมที่ลดความเสี่ยงในการการทรงตัวขณะขึ้นรูป และลดการ

แต่กร้าวในการเผา การตกแต่งผลงานเครื่องเคลือบดินเผาพบว่ามีการใช้การตกแต่งด้วยการใช้การระบาย และการเขียนสีใต้เคลือบที่มีรูปร่างสอดคล้องกับรูปทรงในงานประติมากรรมร่วมกัน การใช้สีน้ำดินสีแทรก ประกอบกับการสร้างพื้นผิวของผลงานในการสร้างความชัดเจน และความแตกต่างของรูปทรง รวมทั้งการทำ โครงสร้างในการเชื่อมต่อของรูปทรงในงานเครื่องเคลือบดินเผาซึ่งสามารถเชื่อมโยงในการต่อบัวตุ้ประสงค์ข้อที่ 2 และข้อที่ 3 ได้

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีความคาดหวังในการเป็นแนวทางในกระบวนการสร้างสรรค์ประติมากรรม เครื่องเคลือบดินเผาที่มีกลวิธีการขึ้นรูปที่ถูกประยุกต์ร่วม และการตกแต่งผลงานที่สามารถนำกระบวนการในงานจิตรกรรมมาประยุกต์ใช้ และความหลากหลายในการนำสีใต้เคลือบ น้ำดินสี สีเคลือบมาประยุกต์ใช้ร่วมกันได้ซึ่งสามารถนำมาเชื่อมโยงกับกระบวนการศึกษาแนวคิด เพื่อเป็นแนวทางต่อพัฒนาการสร้างสรรค์อย่างเป็นกระบวนการที่ชัดเจนได้

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการศึกษาเกี่ยวเนื่องกับเรื่องการสร้างสรรคศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา ในประเด็นที่ศึกษารูปแทน มนุษย์ที่สะท้อนสังคมผ่านธาตุพื้นฐานทั้ง 4 สามารถนำผลของการศึกษามาถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการ สร้างสรรคเครื่องปั้นดินเผาในรูปแบบงานประติมากรรม และองค์ความรู้ในการศึกษารูปแทนลักษณะของ มนุษย์ที่ปรากฏในผลงานทางศิลปกรรมที่นำเสนอในสื่อเครื่องเคลือบดินเผาต่อการแสดงออก และสร้างสรรค์ ผลงานทางศิลปกรรมให้กับผู้ที่สนใจ

9.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

การพัฒนาผลงานการสร้างสรรค์ผลงานทางประติมากรรมในสื่อเครื่องเคลือบดินเผามีกระบวนการ ที่สามารถประยุกต์จากองค์ความรู้ทางด้านการศึกษาสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ในสื่ออื่น ๆ ทั้งในงานจิตรกรรม งาน ภาพพิมพ์ และประติมากรรมนำมาปรับใช้ และทดลองร่วมกับการสร้างสรรค์ในสื่อเครื่องเคลือบดินเผา ซึ่ง อาจจะข้ามข้อจำกัดในเรื่องของการขึ้นรูป การตกแต่งผลงาน และอื่น ๆ โดยสามารถหาความเหมาะสมได้ และในส่วนของเนื้อหาจากการศึกษารูปแทนลักษณะของมนุษย์ที่สะท้อนสังคมจะพบว่าการศึกษาสร้างสรรค์ผล งานที่ปรากฏขึ้นมีความแตกต่างกันจากศิลปินที่ทำการศึกษา และจากผลงานที่เกิดขึ้นที่พบในแต่ละพื้นที่ จากความแตกต่างด้านวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และอื่น ๆ ย่อมส่งผลต่อแนวคิด และรูปแบบของการสร้างสรรค์รูปลักษณะของมนุษย์ในงานประติมากรรม ซึ่งแนวทาง องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการ ศึกษาสามารถนำมาพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปกรรม และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ต่อไป

10. บรรณานุกรม

- กำจร สุนพงษ์ศรี. (2526). สุนทรียศาสตร์ หลักปรัชญาศิลปะ ทฤษฎีทัศนศิลป์ ศิลปะวิจารณ์ (พิมพ์ ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรพัฒน์ พิตรปรีชา. (2545). โลกศิลปะศตวรรษที่ 20. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2546). โลก Modern & Post Modern. กรุงเทพฯ : สายธาร.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2547). ศิลปะหลังสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : อีแอนด์ไอคิว.
- อารี สุทธิพันธ์. (2540). มนุษย์กับจินตนาการ. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อแถมมี
- Adlin, Jane. (1998). Contemporary Ceramics. New York : Metropolitan Museum of Art
- Archer, Michael. (1997). Art Since 1960. London : Thames and Hudson.
- Gilbert Rita. (1995). Living with Art. Fourth Edition. Ohio : R.R. Donnelley & Sons.